

EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION (EU) 2021/1678**av den 29 april 2021****med de iakttagelser som utgör en del av beslutet om ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten för det gemensamma företaget Shift2Rail för budgetåret 2019**

EUROPAPARLAMENTET UTFÄRDAR DENNA RESOLUTION

- med beaktande av sitt beslut om ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten för det gemensamma företaget Shift2Rail för budgetåret 2019,
 - med beaktande av artikel 100 och bilaga V i arbetsordningen,
 - med beaktande av yttrandet från utskottet för transport och turism,
 - med beaktande av betänkandet från budgetkontrollutskottet (A9-0111/2021), och av följande skäl:
- A. Det gemensamma företaget Shift2Rail (*det gemensamma företaget*) inrättades i juni 2014 för en period av tio år genom förordning (EU) nr 642/2014.
- B. De grundande medlemmarna är Europeiska unionen, företräd av kommissionen, och partner i järnvägsindustrin (viktiga berörda parter, bland annat tillverkare av järnvägsmateriel, järnvägsföretag, infrastrukturförvaltare och forskningscentrum). Andra enheter har möjlighet att delta i det gemensamma företaget som associerade medlemmar. Bidrag från andra medlemmar än unionen bör inte begränsas till att endast täcka de administrativa kostnaderna och den samfinansiering som krävs för att genomföra forsknings- och innovationsåtgärder, utan bidragen bör även täcka andra verksamheter.
- C. Det gemensamma företags främsta mål är att bidra till förverkligandet av det gemensamma europeiska järnvägsområdet och att förbättra det europeiska järnvägssystemets attraktionskraft, konkurrenskraft, hållbarhet och integritet, bland annat genom att underlätta en omställning från väg- och lufttransporter till järnvägstransporter.
- D. Det gemensamma företaget började arbeta självständigt i maj 2016.

Allmänt

1. Europaparlamentet konstaterar att revisionsrätten i sin rapport om det gemensamma företags årsredovisning för budgetåret 2019 anger att det gemensamma företags årsredovisning i alla väsentliga avseenden ger en rättvisande bild av dess finansiella ställning per den 31 december 2019 och av det finansiella resultatet, kassaflödena och förändringar i nettotillgångarna för det budgetår som slutade detta datum i enlighet med budgetförordningen och de redovisningsregler som antagits av kommissionens räkenskapsförare. Parlamentet konstaterar att enligt revisionsrättens rapport är de transaktioner som ligger till grund för räkenskaperna i allt väsentligt lagliga och korrekta.
2. Europaparlamentet noterar att för den period som fastställs i förordningen är det maximala bidraget från unionen till det gemensamma företaget 450 000 000 EUR (inbegripet bidrag från Eftaländerna), som ska betalas från Horisont 2020. Parlamentet noterar att det gemensamma företags alla medlemmar, förutom unionen (industrigruppen), ska bidra med resurser på minst 470 000 000 EUR, varav minst 350 000 000 EUR i naturabidrag och kontantbidrag till det gemensamma företags operativa och administrativa kostnader och minst 120 000 000 EUR i naturabidrag till det gemensamma företags kompletterande verksamhet.
3. Europaparlamentet noterar att de gemensamma företagen tillämpar olika förfaranden för att ta emot ekonomiska bidrag från de gemensamma företags privata medlemmar. Parlamentet begär att beräkningen av naturabidragen ska harmoniseras mellan de gemensamma företagen. Det gemensamma förfarandet bör inkludera transparenta och effektiva utvärderingsmetoder som visar bidragets faktiska värde. Parlamentet uppmanar revisionsrätten att granska de revisioner som utförs av de oberoende externa revisorerna. Parlamentet efterlyser också en lämplig rättslig ram som säkerställer att det nödvändiga kontantbidraget kommer att ha betalats innan programmet är över. Parlamentet noterar att denna rättsliga ram kan inkludera krav på att det privata bidraget betalas före eller samtidigt som det motsvarande unionsbidraget.

4. Europaparlamentet noterar att sammanlagt över 400 offentliga och privata enheter, som företräder järnvägssektorn, deltar i Shift2Rails forsknings- och innovationsverksamhet.
5. Europaparlamentet betonar det gemensamma företagens bidrag när det gäller att uppnå målen för den europeiska gröna given. Parlamentet välkomnar i detta avseende forsknings- och innovationsinsatserna inom ramen för Shift2Rail mot uppnåendet av ett mer hållbart, digitalt, konkurrenskraftigt, tillförlitligt och attraktivt järnvägssystem i Europa.
6. Europaparlamentet stöder det föreslagna inrättandet av ett europeiskt järnvägspartnerskap för forskning och innovation, som kommer att bygga vidare på det gemensamma företagens framgångar. Parlamentet framhåller behovet av att undersöka möjligheterna att finansiera program och projekt inom EU-program såsom Fonden för ett sammanlänkat Europa, planen för ett digitalt Europa, Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden, samt att utveckla synergier mellan det nya partnerskapet och de befintliga finansieringsmekanismerna.
7. Europaparlamentet anser att efterföljaren till Shift2Rail i forskningsprogrammet bör inbegripa samarbete med andra transportsätt för att bana väg för smidiga och integrerade transporter. Parlamentet påpekar att automatiseringen och digitaliseringen av järnvägssektorn bör vara en av prioriteringarna för efterföljaren till Shift2Rail.
8. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att säkerställa att det framtida verksamhetsprogrammet för det gemensamma företaget respekterar de krav och mål som unionsrätten föreskriver i fråga om begränsning av klimatförändringarna och digitalisering, och följer de strategier på området som har utarbetats av såväl kommissionen som näringslivet.

Budgetförvaltning och ekonomisk förvaltning

9. Europaparlamentet noterar att den slutliga budget som var tillgänglig för 2019, inklusive outnyttjade anslag från tidigare år som tagits upp på nytt, inkomster avsatta för särskilda ändamål och omfördelningar till nästkommande år, omfattade åtagandebemyndiganden på 83 071 000 EUR och betalningsbemyndiganden på 81 563 000 EUR. Parlamentet konstaterar att för 2019 var utnyttjandegraden för de tillgängliga åtagande- och betalningsbemyndigandena 97 respektive 86 %.
10. Europaparlamentet noterar att det gemensamma företagens aktiva budget för Horisont som var tillgänglig för 2019 uppgick till 80 197 000 EUR i åtagandebemyndiganden och 78 569 000 EUR i betalningsbemyndiganden. Parlamentet noterar vidare på basis av revisionsrättens rapport att det gemensamma företaget i slutet av 2019 hade utnyttjat 100 % av de tillgängliga åtagande- och betalningsbemyndigandena för Horisont 2020-projekt, och att betalningarna för förfinansieringen av Horisont 2020-projekt som hade valts ut under ansökningsomgången 2019 stod för 65 % av värdet av de driftsbetalningar som gjordes under året.
11. Europaparlamentet noterar att industrimedlemmarna i slutet av 2019 hade lämnat totalt 76 827 000 EUR godkända bidrag för Horisont 2020, bestående av totalt 68 645 000 EUR i godkända naturabidrag och dessutom ett totalt naturabidrag på 182 506 000 EUR till ytterligare verksamhet, jämfört med unionens totala kontantbidrag på 221 743 000 EUR.
12. Europaparlamentet noterar att det gemensamma företaget 2019, som ett resultat av 2019 års ansökningsomgång, valde ut och undertecknade 17 bidragsöverenskommelser (av 48 mottagna förslag), och att ett tema inte ingick. Parlamentet noterar dessutom att de beviljade och undertecknade bidragen totalt kommer att finansiera forsknings- och innovationsverksamhet på upp till 74 760 000 EUR av ett totalt värde på 148 551 000 EUR, och att de övriga medlemmarna (andra grundande medlemmar än unionen och associerade medlemmar) i detta avseende kom överens om att begränsa sina ansökningar om finansiering till 44,44 % av den totala projektkostnaden (dvs. ett nettobelopp på 41,44 % för en annan medlem efter det att hänsyn tagits till medlemmens skyldigheter). Parlamentet noterar att 90 små och medelstora företag deltog i 2019 års ansökningsomgång (20 %) och att 40 små och medelstora företag valdes ut för finansiering (44,4 %), samt att små och medelstora företag dessutom utgör 30 % av de enheter som valts ut i de öppna ansökningsomgångarna. Parlamentet noterar att två bidrag i samband med ansökningsomgången 2018 undertecknades under det första kvartalet 2019.
13. Europaparlamentet noterar att i slutet av 2019 pågick 72 projekt (32 ansökningsomgångar för medlemmar och 40 öppna ansökningsomgångar): 56 projekt fördelades till de 6 innovationsprogrammen, 10 projekt till den övergripande verksamheten och 6 projekt fördelades till innovationsprogram X.

Verksamhetsresultat

14. Europaparlamentet noterar att det gemensamma företaget använder de särskilda centrala resultatindikatorerna för Horisont 2020 för att övervaka resultat och övergripande frågor samt centrala resultatindikatorer som är specifika för det gemensamma företaget, såsom indikatorer för järnvägstransportsystemets effektivitet. Parlamentet noterar att det gemensamma företaget under 2019 fortsatte arbetet med nästa version av modellen med centrala resultatindikatorer (som lades fram 2018 som Release 1), och att det webbaserade verktyget Release 2.0 av modellen med centrala resultatindikatorer presenterades vid styrelsemötet i november 2019.

15. Europaparlamentet begär att det gemensamma företaget ser över sin kommunikationsstrategi för att säkerställa att berörda intressenter är medvetna om dess uppdrag, verksamhet och resultat.
16. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och revisionsrätten att utarbeta en metod för djupgående prestationsuppföljning, i syfte att utvärdera det gemensamma företagens mervärde och inkludera den sociala effekten och sysselsättningseffekten samt effekten på marknaden. Utvärderingsresultatet bör användas för den framtida fördelningen eller omfördelningen av EU-finansieringen.
17. Europaparlamentet noterar att i slutet av 2019 hade mer än 50 % av det gemensamma företagens program för forsknings- och innovationsverksamhet genomförts med målet att nå teknisk mognadsgrad 6/7 när det gäller operativa demonstrationer (som enligt planerna ska avslutas 2022), och att alla projekt i allmänhet har genomfört den planerade verksamheten, dvs. endast 8 teknikdemonstratörer/teknikområden har utfört mindre än 80 % av sin planerade verksamhet under året (varav en teknikdemonstratör ligger under 50 %). Parlamentet noterar vidare att det gemensamma företaget har inlett innovations- och innovationsverksamheten från 2019 års ansökningsomgång.
18. Europaparlamentet noterar att det gemensamma företagens nuvarande verksamhet avancerar med tanke på dess demonstrationer 2022, att verksamheten utgör byggestenarna i en mer systemisk järnvägsomställning som drivs strategiskt av kommissionens agenda för digitalisering och den gröna given, och att man i september 2019 ordnade det första brainstormingmötet om nästa partnerskap och ambitionerna inom järnvägssektorn, där kommissionen deltog som observatör. Parlamentet noterar vidare att det gemensamma företaget bidrog till Shift2Rail-konsekvensbedömningen som samordnades av generaldirektoratet för forskning och innovation och till stödanalysen för fastställandet av det framtida partnerskapet för järnvägsforskning och innovation inom nästa fleråriga budgetram, som samordnades av generaldirektoratet för transport och rörlighet, och stödde utarbetandet av ett högnivådokument om Shift2Rails efterföljare. Parlamentet noterar att det gemensamma företaget i oktober 2019 lade fram en katalog över lösningar och betonade fördelarna med Shift2Rail-lösningar för slutanvändare, operatörer, infrastrukturförvaltare och/eller leverantörer samt specificerade leveransdatum.
19. Europaparlamentet noterar att det gemensamma företaget under 2019 gjorde framsteg mot att uppnå sina mål, genom att genomföra Shift2Rail-programmet och säkerställa en effektiv och sund ekonomisk förvaltning. Parlamentet noterar att den totala projektkostnaden för verksamheten under 2019 uppskattas till 117,5 miljoner EUR (varav 98,9 miljoner EUR tillhandahölls av övriga medlemmar).
20. Europaparlamentet konstaterar att enligt revisionsrättens rapport låg genomförandegraden för Horisont 2020-programmet i slutet av 2019 på 78 % när det gäller ansökningsförfarandena för den verksamhet som tilldelats det gemensamma företaget.
21. Europaparlamentet anser att frågan om immaterialrätt behöver hanteras i alla avtal som skulle kunna leda till att genomförandet ger avsedd effekt eller avsett resultat. Detta syftar till att skydda de enskilda upphovsmännens rättigheter men också till att i detalj ange hur rättigheterna kommer att användas i framtiden. Eftersom verksamheten också finansieras med offentliga medel bör resultaten vara transparenta, tillgängliga för allmänheten och underbyggda särskilda krav, till exempel krav på driftskompatibilitet om så behövs. Parlamentet uppmanar kommissionen att utarbeta en rättslig ram för immaterialrätten och dess genomförande på marknaden, inbegripet särskilda krav och vinstfördelning.

Personal och upphandling

22. Europaparlamentet noterar att 24 tjänster var tillsatta den 31 december 2019, varav 3 utstationerade nationella experter, 5 tillfälligt anställda och 16 kontraktsanställda enligt tjänsteförteckningen. Dessutom hade det gemensamma företaget, för att säkerställa kontinuiteten i verksamheten, undantagsvis genomfört en rekryteringsprocess för att rekrytera en kontraktsanställd för ett år för att ersätta en långtidsfrånvarande tillfälligt anställd, i enlighet med tjänsteföreskrifterna. Parlamentet noterar det gemensamma företagens höga personalomsättning och att detta beror på att det gemensamma företaget, i motsats till nästan alla unionens övriga institutioner, byråer och gemensamma företag, har en tjänsteförteckning där det fastställs att 25 % av tjänsterna är avsatta för tillfälligt anställda och 75 % för kontraktsanställda.
23. Europaparlamentet konstaterar att i det gemensamma företagens årliga verksamhetsrapport för 2019 visar de centrala resultatindikatorerna för könsbalans för det året att andelen kvinnor i styrelsen var mycket låg – endast 16 %, medan andelen kvinnor i gruppen med staternas företrädare uppgick till 33 % och i vetenskapliga kommittén till 33 %.
24. Europaparlamentet noterar att det gemensamma företaget under 2019 genomförde anbudsinfordringar avseende järnvägsoperatörer och stödtjänster till företaget, i enlighet med principerna i budgetförordningen och kommissionens riktlinjer, och att två anbud ännu inte hade avslutats i slutet av 2019.

Internrevision

25. Europaparlamentet noterar att internrevisionstjänsten 2019 genomförde en granskning av bidragsprocessen, från identifieringen av teman för ansökningsomgången till undertecknandet av bidragsöverenskommelsen, och att internrevisionstjänsten, på grundval av den slutliga revisionsrapporten i oktober 2019, uppmärksammade det gemensamma företags pågående insatser för att strikt övervaka längden på förberedelsefasen för bidrag för att säkerställa att målet ifråga om tidsfrister för beviljande inom Horisont 2020 respekteras. Parlamentet konstaterar att det gemensamma företaget började genomföra korrigerande åtgärder enligt definitionen i handlingsplanen för de fyra viktiga rekommendationerna till ledningen.
26. Europaparlamentet noterar att det gemensamma företaget i slutet av 2019 rapporterade att alla rekommendationer från den begränsade översynen av genomförandet av normerna för internkontroll 2018 var genomförda.

Internkontroll

27. Europaparlamentet noterar att det gemensamma företaget enligt revisionsrättens rapport inrättade tillförlitliga förfaranden för förhandskontroller på grundval av ekonomiska och operativa skrivbordsgranskningar, och att det är skyldigt att genomföra kommissionens nya ram för internkontroll som bygger på 17 principer för internkontroll. Parlamentet konstaterar vidare utifrån revisionsrättens rapport att det gemensamma företaget i slutet av 2019 redan hade slutfört sin analys av bristerna i det befintliga internkontrollsystemet och tagit fram indikatorer för bedömningen av ändamålsenligheten hos de nya principerna för internkontroll och tillhörande särdrag.
28. Europaparlamentet noterar att det gemensamma företaget i april 2019 bedömde sin forsknings- och innovationsverksamhet genom en tredje kontrollgrundsgranskning, där hänsyn togs till de leveransresultat och rapporter som lämnats in i samband med den årliga översynen av projekt 2015–2016 och 2017 som samordnats av de övriga medlemmarna, samtidigt som man säkerställde att rekommendationerna från den föregående kontrollgrundsbedömningen hade tillämpats korrekt. Parlamentet noterar dessutom att kvaliteten på vissa inlämnade leveransresultat låg under standardnivån, att det gemensamma företaget begärde att flera resultat skulle lämnas in på nytt och avbröt tekniska och finansiella rapporter, och att denna process fortfarande är särskilt krävande eftersom ingen förhandsplanering kan göras. Parlamentet noterar att det gemensamma företaget under 2019 för vissa projekt testade en ny process med fortlöpande översyn av leveransresultaten i kombination med en kontrollgrind vid tidpunkten för den årliga översynen, som ansågs vara framgångsrik. Det gemensamma företaget uppmanas att rapportera om utvecklingen på detta område.
29. Europaparlamentet konstaterar att det gemensamma företaget fortsatte att genomföra Shift2Rails strategi för bedrägeribekämpning 2017–2020, vilken kompletterar Horisont 2020-strategin. Parlamentet noterar vidare att fem indikatorer används för att rapportera om resultaten av åtgärder för förebyggande och upptäckt av bedrägerier, och att handlingsplanen för genomförande, som omfattar de olika etapperna i bedrägeribekämpningscykeln (förebyggande, upptäckt, undersökning och korrigerande åtgärder) sågs över 2019.
30. Europaparlamentet noterar att enligt revisionsrättens rapport är kommissionens gemensamma revisionstjänst (CAS) ansvarig för efterhandsrevisionen av de betalningar inom Horisont 2020 som gjorts av det gemensamma företaget, och att baserat på de resultat av efterhandsrevisioner som var tillgängliga i slutet av 2019 rapporterade det gemensamma företaget en representativ felprocent på 1,54 % och en procentsats för kvarstående fel på 0,91 % för Horisont 2020-projekt (regleringar och slutbetalningar). Parlamentet konstaterar utifrån kommissionens förslag till förordning om Horisont 2020 att en risk för fel, på årsbasis, på mellan 2 och 5 % är ett realistiskt mål med hänsyn till kostnaderna för kontroller, de förenklingståtgärder som föreslås för att göra reglerna mindre komplicerade och den tillhörande inneboende risken i samband med ersättning av kostnaderna för ett forskningsprojekt. Slutmålet beträffande nivån för kvarstående fel vid avslutandet av programmen, när de finansiella konsekvenserna av alla revisioner, korrigeringar och åtgärder för återkrav har beaktats, är att komma så nära 2 % som möjligt.
31. Europaparlamentet noterar att revisionsrätten som en del av kontrollen av driftsbetalningar granskade slumpvis utvalda betalningar inom Horisont 2020 under 2019 hos slutmottagare, för att bekräfta felprocentsatserna vid efterhandsrevisionerna, och att de ingående revisionerna visade på mindre, kvantifierbara fel i samband med deklarerade personalkostnader. De största felkällorna var begäran om ersättning för arbetade timmar under helger och användningen av enhetsavgifter, inbegripet uppskattade delar som kraftigt avvek från de faktiska enhetsavgifterna.
32. Europaparlamentet noterar att styrelseledamöternas meritförteckningar och intresseförklaringar inte offentliggörs. Parlamentet uppmanar det gemensamma företaget att offentliggöra styrelseledamöternas meritförteckningar och intresseförklaringar mot bakgrund av ramen för transparens och att säkerställa användarvänlig tillgång till dem.